

Alue-Integraattori

4/2000 15.9.

-tietoa aluekehityksestä
-information om regional utveckling

■ PÄÄKIRJOITUS			
Aluepolitiikkaa tehostetaan	1	Terveiset Brysselistä	5
■ EUROOPAN UNIONI		Komiteat ja kokoukset	
Yhteisöaloitteet ja pilotit		Aluesuunnittelukomitean kokous ..	5
INTERREG III -valmistelutilanne 2		■ MUU KANSAINVÄLINEN	
Itämeren INTERREG II C		YHTEISTYÖ	
-ohjelman sihteeristöön tulossa		OECD:n aluekomitean kaupunkityö-	
henkilövaihdos	3	ryhmä kokoaa kaupunkitietämystä ..	6
Kokemustenvaihtopäivä urban-		IPHS-konferenssi Suomessa	6
työssä	10	Uudet kaupunkipolitiikan yhteistyö-	
Muuta		ryhmän julkisut	7
EU-komissaari Michel Barnierin		■ KANSALLINEN ALUE-	
vierailu Suomeen	4	POLITIikka	
		Väestö vähenee – työllisyys	
		kohenee?	7
		The Future of Europe -konferenssi	
		Haagissa	8
		■ MUUT ASIAT	
		Maaseudun nainen – monessa	
		mukana	9
		Fimos2000 -seurantajärjestelmä	9
		Aluekehitysosastolle uusi	
		osastopäällikkö	9
		Alue-Integraattorin vastaava	
		toimittaja vaihtuu	10
		■ SVENSK RESUMÉ	10

PÄÄKIRJOITUS

Aluepolitiikkaa tehostetaan

Alueellisen kehityksen ongelmat ovat kärjistyneet viime vuosina. Maaseudun lisäksi pienet ja keskisuuret kaupungit menettävät väestöään ja väestö keskittyy muutamalle harvalle keskusseudulle. Aluekehitys on kaikkiaan pirstaloitunut. Ongelmia on Itä- ja Pohjois-Suomen lisäksi vanhoilla teollisuusalueilla, pienissä ja keskisuurisissa kaupungeissa ja suurimpien kaupunkien sisällä. Tarvitaan vahvistettuja ja täsmäkohdennettuja toimenpiteitä, jotta väestöä kehittävää kehitystä ei jatkuisi.

Aluepolitiikan painotuksia on syytä muuttaa. Osaaminen, yritysten toimintaedellytysten ja toimintaympäristön kehittäminen, koko maan kattavan tasapainoisen yhdyskuntarakenteen määrittely ja kehittäminen sekä sosiaalisten ongelmien hoito eräiden kaupunkien sisällä on nostettava entistä keskeisempään asemaan aluekehittämisessä. Nämä tekijät on kirjattu myös hallitusohjelmaan ja näihin asioihin on kiinnitetty kasvavaa huomiota myös EU-ohjelmien valmistelussa ja toteutuksessa.

Ajattelutapa, jonka mukaan nykyistä tasapainoisempi aluekehitys voidaan saavuttaa vain vahvistamalla koko maan kattavaa aluekeskusten verkostoa on vahvistunut. Tämä edellyttää erityistoimenpiteiden kohdentamista aluekeskusten heikoimpien lenkkien vahvistamiseen ja maaseutualueilla kyläkeskusten voimistamiseen. Maakunnissakin on kasvavasti vaadittu lisääntyviä panostuksia erityisesti maakuntakeskusten, mutta myös muiden tärkeiden maakunnallisten keskusseudujen vahvistamiseksi. Jokaisessa maakunnassa tarvitaan vähin-

tään yksi vetovoimainen urbaani kasvukeskus.

Yritysten sijoittuminen ja se missä ne lisäävät työpaikkojaan on ratkaisevaa aluekehityksen kannalta. Alkutuotannossa työpaikkoja ei lisää synny. Julkisessa sektorissaakaan ei ainakaan lähivuosina tapahdu voimakasta työpaikkakasvua. Yksityinen sektori ja sen sisällä tietyt kasvualat ovat nyt talouden ja työpaikkojen luonnin kannalta keskeisessä asemassa. Se on avainasemassa myös alueiden ja seutujen verotulopohjan kehityksessä ja siis hyvinvointipalvelujen rahoittajana.

Hallitus käynnistääkin aluekeskusten ohjelmien valmistelukierroksen. Ajatuksena on saada 30–40 eri kokoista aluekeskusta tekemään ja toteuttamaan kehittämisstrategiaa, jonka tarkoituksena on vahvistaa seutujen osaamista ja houkuttelevuutta yritysten toimintaympäristönä. Ohjelmakauden pituudeksi on ajateltu kuutta vuotta eli vuoden 2006 loppuun.

Tarkoituksena on kehittää keskusseudujen kuntien välistä yhteistyötä erityisesti elinkeinopolitiikassa, vahvistaa kaupunkiseutujen strategista ajattelua ja sitouttaa kaupunkiseutujen kunnat tähän strategiaan, lisätä kuntien ja valtion välistä yhteistyötä ja samalla suunnata kuntien ja valtion resursseja yhteisen strategian ja yhteisten tavoitteiden pohjalta esim. ohjelmasuorituksin.

Aluepolitiikan välineistön osalta olemme kaksijakoisessa tilanteessa. Toisaalta tarvitaan edelleen — jopa kasvavia panostuksia — perinteisiin välineisiin kuten yritysten toimintilojen rakentamisen ja investointien tukemiseen. Toisaalta resursseja on sa-

manaikaisesti lisättävä alueiden osaamis- pohjan ja liikenne- ja kommunikaatioyhte- yksien parantamiseen. Kysymys on aluepo- litiikan painotuksien muutoksista suuntaa- malla resursseja niihin tekijöihin, joilla alu- eiden pitkän aikavälin kilpailukykyä voidaan vahvistaa. Näiden tekijöiden korostaminen ei merkitse sitä, että maaseutu unohdetaan. Päinvastoin. Maaseudun kehittämistäkin varten on luotava uusi strategia.

Aluepoliittisen rahoituksen kokonaisu- kvan täsmentämiseksi on tarkoitus jo syk- syn aikana selvittää perinteisten yritystuki- en lähivuosien tarve ja taso verrattuna mui- hin EU-maihin. Uusien rahoitus- ja tuki- muotojen hyödyllisyys ja mahdollinen käyt- töönottotarve selvitetään ensi kevääseen mennessä. Kuljetustien jatko ja taso sel- viävät valtion talousarvioehdotuksen käsit- telyn yhteydessä syksyn aikana. Lisäksi toi- mintaa tehostetaan heikoimpien alueiden ja niillä sijaitsevien yritysten osaamistason korottamiseksi vahvistamalla niiden kykyä käyttää entistä enemmän mm. t&k rahoi- tusta ja mahdollisia muita tukimuotoja.

Aluepolitiikan sisällön uudistaminen jatkuu tänä syksynä valtioneuvoston tavoiteohjelmapäätöksellä, talousneuvoston aluetyöryhmän raportin ehdotusten pohjalta, aluekehityslain tarkistuksella ja maa- seutupoliittisella kokonaisohjelmalla.

Tavoiteohjelmapäätös käsitellään hallin- non ja aluekehityksen ministerityöryhmäs- sä syyskuussa. Siinä hallitus linjaa ja pai- noittaa aluepolitiikkaa uudella tavalla. Ta- lousneuvoston aluetyöryhmän raportti luo- vutetaan talousneuvostolle lokakuun lopul- la. Raportissa arvioidaan aluekehitystä yleis-esti muovaavia tekijöitä ja käsitellään Suo- men aluekehitystä 1990-luvulla sekä alueel-

jatk. sivulla 4

Sisäasiainministeriö
Inrikesministeriet

Aluekehitysosasto
Avdelningen för regional utveckling

INTERREG III -valmistelutilanne

Kaikissa INTERREG-ohjelmissa sovelletaan hajautettua hallintomallia

Hallinnon ja aluekehityksen ministeri valiokunta (HALKE) päätti jo viime keväänä (13.4.2000), että Suomen ja Ruotsin välisissä INTERREG III A -ohjelmissa (Saaristo, Merenkurkku–MittSkandia, Pohjoiskalotti, Barents/Kolarctic) sekä monikansallisissa Itämeren ja Pohjoisen Periferian INTERREG III -ohjelmissa sovelletaan ns. hajautettua hallintomallia. Tässä mallissa EU-rahast siirretään komissiosta suoraan aluetason hallinto-/maksuviranomaiselle.

Muiden ohjelmien (Karjalan, Kaakkois-Suomen ja Etelä-Suomen rannikkoseudun INTERREG III A -ohjelmat) osalta jatkettiin hallintomallin valmistelua sisäasiainministeriön asettamassa keskushallinnon INTERREG-työryhmässä. Näissä kolmessa ohjelmassa sovellettiin edellisellä kaudella ns. muunneltua tavoiteohjelma-mallia, jossa EU-rahast ovat keskushallinnossa ja ne irrotetaan hallintokomitean päätösten mukaisesti hankkeille. Vaihtoehtoina uudelle kaudelle olivat siirtyminen puhtaaseen tavoiteohjelmamalliin, jossa EU-rahast ovat myös keskushallinnossa mutta ne irrotetaan könttiin aluetason viranomaisille tai yllä mainittuun hajautettuun malliin.

HALKE päätti 31.8.2000 että myös Karjalan, Kaakkois-Suomen ja Etelä-Suomen rannikkoseudun INTERREG III A -ohjelmissa sovelletaan hajautettua hallintomallia. Valmistelun aikana mallia tarkennettiin ja sopeutettiin erityisesti näiden ulko-rajajohtelmien tarpeisiin. Erityistä huomiota kiinnitettiin viranomaisten väliseen yhteistyöhön ohjelmien toteuttamisessa ja kansallisen rahoitustarpeen arvioinnissa. Jokaisessa ohjelmassa nimetään yksi maakunnan liitto hallinto- ja maksuviranomaiseksi. Sen yhteydessä toimii ohjelman sihteeristö, jossa ovat edustettuna ao. maakunnan liiton ja keskeisten rahoittajaviranomaisten edustajat.

HALKEN päätös merkitsee, että kaikissa INTERREG-ohjelmissa sovelletaan samaa hajautettua hallintomallia. Tämä malli vastaa parhaiten uusien INTERREG-suuntaviivojen vaatimuksia ja sen avulla varmistetaan ohjelmien tehokas seuranta.

HALKE antoi sisäasiainministeriölle tehtäväksi valmistella syksyn 2000 aikana hajautetun hallintomallin edellyttämät säädösmuutokset. Muutoksia tullaan tekemään rakennerahasto-ohjelmien hallintolakiin ja aluekehityslakiin. Muutosten valmistelu tapahtuu yhteistyössä muiden viranomaisten kanssa. Esitys rakennerahastolain muuttamisesta annetaan eduskunnalle lokakuun puolivälissä ja esitys aluekehityslain muuttamisesta vuoden loppuun

mennessä.

HALKEN aiemman päätöksen mukaisesti uudella ohjelmakaudella pyritään varmistamaan valtion kansallinen vastinrahoitus INTERREG-ohjelmissa aiempaa paremmin. Tätä varten on tarkoitus eritellä valtion ja kuntien vastinrahoitus rahoitustaulukoissa sekä luoda vuosittainen menettely, jolla arvioidaan valtion rahoitustarve hallinnonaloittain.

Saariston ja Merenkurkku–Mittskandian INTERREG III A -ohjelmien käsittely komissiossa

Vuoden alussa asetetun tavoitteen mukaisesti Suomi ja Ruotsi jättivät Saariston ja Merenkurkku–Mittskandian INTERREG III A -ohjelmaesitykset komissiolle huhtikuun loppuun mennessä. Ne todettiin komission taholta vastaanottokelpoiksi toukokuun puolivälissä. Ensimmäiset keskustelut näistä ohjelmista komissioon ja ao. maiden sekä alueiden välillä käytiin 5.7.2000. Komissio esitteli muutamaa päivää aiemmin valmistuneet kannanotto-paperinsa ko. ohjelmiin ja niistä käytiin alustavaa keskustelua. Komissio piti ohjelmia hyvälaatuisina ja totesi, että sillä on vain muutama kommentti niihin. Komission merkittävien kommenttien liittyä siihen, että molemmissa ohjelmissa kaikki toiminta on mahdutettu yhden toimintalinjan alle. Lisäksi on kuitenkin erillinen toimintalinja teknistä apua varten. Komissio piti tätä ongelmallisena ja katsoi, että esitetty yksi toimintalinja tulisi jakaa ainakin kahteen sisällöltään yhtenäisempään toimintalinjaan. Tämä lienee keskeinen kysymys jatko-neuvotteluissa. Toinen voi olla teknisen tuen suuruus. Komissio näytti pitävän tiukasti kiinni siitä, ettei ohjelman hallintoon osoitettu tekninen tuki saisi ylittää 5 % kokonaiskustannuksista. Muut kommentit koskivat mm. ohjelman "territoriaalisen ulottuvuuden" terävöittämisestä (mm. taustakuvauksissa ja SWOT-analyyseissä) sekä erinäisiä tarkennus- ja täydennystarpeita. Komission kanssa sovittiin, että ao. maat/alueet toimittavat uudet tarkistetut versiot ohjelmista syyskuun alussa, jonka jälkeen päätetään jatkoneuvottelujen tarpeesta. Uutta kokousta ei siis vielä sovittu. Komission tavoitteena lienee kuitenkin pysyä asetuksen mukaisessa aikataulussa eli, että päätös tehtäisiin viiden kuukauden sisällä siitä kun ohjelma on todettu vastaanottokelpoiseksi. Tämän mukaan hyväksymispäätös tulisi tehdä viimeistään lokakuun puolivälissä.

Jäsenmaat ja alueet ovat sopineet, että Merenkurkku–Mittskandian ohjelman rakennetta muutetaan komission toivomaan suuntaan, mutta Saariston ohjelman osal-

ta pidetään kiinni yhdestä toimintalinjasta. Jälkimmäinen on perusteltua mm. ohjelman pienuudesta ja hyvin keskitetystä toimintastrategiasta johtuen. Lisäksi todettiin, että rahoituksellisesti hyvin pienissä ohjelmissa voi teknisen tuen osalta olla tarvetta mennä hieman edellä mainitun prosenttirajan ylitse.

Ohjelmien hallintoelinten jäsenten nimeämisprosessi on käynnistynyt. Tavoitteena on pitää seuranta- ja hallintokomitean ensimmäiset kokoukset sekä mahdollisesti tehdä ensimmäiset hankepäätökset vielä tämän vuoden aikana.

Muiden INTERREG III A -ohjelmien valmistelu

Edellä mainitut kaksi ohjelmaa olivat ensimmäiset komissiolle jätetyt uudet INTERREG III -ohjelmat. Saadun tiedon mukaan kesän aikana on jätetty kymmenisen uutta INTERREG III A -ohjelmaa mutta ei yhtään III B -ohjelmaa. Pääosa ohjelmaesityksistä jätettäneen syys-marraskuussa. Yhteensä komissio odottaa noin 50–60 III A -ohjelmaa.

Tavoitteena on, että muut INTERREG III A -ohjelmat joissa Suomi on mukana, Pohjoiskalotin, Kolarcticin, Karjalan, Kaakkois-Suomen ja Etelä-Suomen rannikkoseudun ohjelmat, jätetään komissiolle marraskuun toisella viikolla, viikolla 45. Jotta tämä onnistuisi, tulee alueiden lopulliset esitykset olla sisäasiainministeriöllä lokakuun puolivälissä eli viikon 41 lopussa. Alueilla on siten vielä noin kuukausi aikaa viimeistellä ohjelmaesityksensä. Ministeriöiden kommentit alkukesästä saatuihin ohjelmaluonnoksiin toimitettiin alueille elo-syyskuun vaihteessa.

Syyskuun puoliväliin mennessä päätetään eräiden ohjelmien mahdollisesta yhdistämisestä tai tiiviimmästä yhteensovittamisesta sekä ohjelmien rahoituskehyksistä. Nämä asiat ovat esillä alue- ja rakennepolitiikan jaoston, ns. jaosto 4 kokouksessa 13.9.2000.

Komissio on esittänyt Suomelle ja Ruotsille harkittavaksi Pohjoiskalotin ja Kolarcticin ohjelmien yhdistämistä yhdeksi ohjelmaksi jossa olisi kaksi alaohjelmaa. Vastava asia noussee esille myös Karjalan ja Kaakkois-Suomen ohjelmien kohdalla. Tämä liittyy komission pyrkimykseen vähentää erillisten ohjelmien määrää siten, että periaatteessa olisi vain yksi ohjelma kutakin rajaa kohden. Tästä voidaan kuitenkin poiketa perustelluissa tapauksissa kuten myöskin pitkä rajat, useiden rajojen yhtymäkohta tai kehittyneet yhteistyörakenteet. Sisäasiainministeriö on käynyt keskusteluita yhdistämisen eduista ja haitoista ao. alueiden sekä Pohjoiskalotin että Kolarcticin osalta Ruotsin ja Norjan viranomaisten kanssa.

Ohjelmien laadintaa koskevassa sisäasiainministeriön toimeksiannossa (4.2.2000) määriteltiin ohjelmakohtaiset viitteelliset rahoituskehykset "haarukkana". Saariston ja Merenkurkku-MittSkandian osalta niitä tarkennettiin ennen ohjelmien jättämistä: edelliseen osoitettiin 4 meuroa ja jälkimmäiseen 10 meuroa Suomen INTERREG-potista. Ruotsi osoitti saman verran näihin ohjelmiin omasta INTERREG-potistaan. Muiden ohjelmien rahoituskehysten tarkentamisessa tullan ottamaan huomioon mm. käsillä olevat ohjelmaluonnokset.

III B -ohjelmien valmistelu

INTERREG III B -ohjelmien valmistelu eroaa A-ohjelmien valmistelusta siten, että se tapahtuu ao. jäsenmaiden toimesta yhteistyössä muiden tahojen kanssa. Sisäasiainministeriö ja ympäristöministeriö järjestävät valmisteluprosessin aikana informaatio- ja kuulemistilaisuuksia maakunnan liitoille, alueellisille ympäristökeskusteluille ja ministeriöille. Tällaisia on pidetty 7.3.2000, 18.5.2000 ja 16.8.2000.

Itämeren INTERREG III B -ohjelman valmisteluryhmä JPC (Joint Programming Committee) piti neljännen kokouksensa 29.–30.6.2000 Helsingissä. Suomesta siihen osallistuivat JPC:n jäsenet **Risto Kärkkäinen** (YM), **Harry Ekestam** (SM) ja **Kari Pakarinen** (Suomen kuntaliitto) sekä **Mårten Johansson** (SM), **Kati Lehtonen** (SM) ja **Hannele Soininen** (YM). Kokouksessa hyväksyttiin ensimmäinen koottu ohjelmaluonnos lähetettäväksi laajalle lausuntokierrokselle.

Ohjelmaluonnos lähetettiin lausunnotle kuhunkin kumppanimaahan sekä ohjelman kannalta keskeisille Itämeriorganisaatioille heinäkuun alussa ja lausunnot pyydettiin elokuun puoliväliin mennessä. Suomessa lausuntopyyntö lähetettiin ministeriöille, maakunnan liitoille, alueellisille ympäristökeskuksille, Suomen kuntaliitolle sekä useille muille organisaatioille. Lisäksi järjestettiin myös asiaa koskeva informaatio- ja kuulemistilaisuus Helsingissä 16.8.2000.

Saatujen kommenttien perusteella laaditaan tarkistettu ohjelmaluonnos, jota käsitellään JPC:n kokouksessa 11.–12.9.2000 Kööpenhaminassa. Tavoitteena on että tuolloin voidaan ratkaista useimmat vielä auki olevat asiat sekä päättää ohjelmaesityksen viimeistelyä ja jättämistä koskevista toimista ja aikatauluista. Todennäköisesti ohjelma pyritään jättämään samaan aikaan kuin jäljellä olevat III A -ohjelmat eli marraskuun toisella viikolla.

Tässä vaiheessa vielä ennen kokousta on edelleen useita auki olevia tai muuten tarkennusta kaipaavia asioita. Kumppanit ovat yksimielisiä siitä, että tulevalla kaudella tarvitaan vahvempaa proaktiivista eli ohjaavaa ja tukevaa otetta ohjelman toteuttamisessa sekä erityisiä panostuksia ei-jäsenmaiden aktiivisen osallistumisen varmistamiseksi. On kuitenkin ollut erimielisyyttä siitä, miten tämän pitäisi heijastua sihteeristön ja yleensä teknisen avun budjetin suuruuteen ja koostumukseen. Vaikeita poliittisia kysymyksiä ovat hallintomalli ja sihteeristön

sijainti, komission ja jäsenmaiden rahoitusuhde sekä alueellisten prioriteettien, kuten Barents, huomioon ottaminen. Vilkas keskustelu on käyty myös valintakriteereistä ja mahdollisuuksista saada yksityinen sektori aktiivisemmin mukaan ohjelman toteuttamiseen.

Muun valmistelutyön lisäksi on käynnistetty ohjelman valmisteluryhmän ja ei-jäsenmaiden edustajien väliset yksityiskohdalliset keskustelut ei-jäsenmaiden osallistumis- ja rahoitusmahdollisuuksista. Tämä on tehty lähinnä Suomen aloitteesta. Tarkoituksena on myös saada PHARE- ja TACIS-ohjelmista vastaavat tahot aktiivisemmin mukaan INTERREG-ohjelman valmisteluun ja toteuttamiseen. Ensimmäiset keskustelut käytiin Viron kanssa Tallinassa 4.9.2000, Venäjän ja Valkovenäjän kanssa Helsingissä 5.9.2000 ja Puolan kanssa Krakovassa 6.9.2000.

Pohjoisen Periferian III B -ohjelman valmisteluryhmä PG (Preparatory Group) on pitänyt kaksi kokousta edellisen Alue-Integraattorin ilmestymisen jälkeen: 12.6.2000 Reykjavikissa ja 14.8.2000 Hemavanissa, Ruotsissa. Edelliseen osallistuivat Suomesta **Harry Ekestam** (SM), **Esko Lotvonen** (Lapin liitto) ja **Risto Poutiainen** (Pohjois-Karjalan liitto). Jälkimmäisessä Risto Poutiainen joutui yksin puolustamaan Suomen värejä muiden ollessa estyneitä osallistumaan.

Ohjelman sisältö oli hahmottunut jo ennen em. kokouksia ja Hemavanin kokouksessa oli esillä ensimmäinen koottu luonnos. Useita yksityiskohtia on kuitenkin vielä auki. Odotettua vaikeammaksi kysymykseksi näyttää muodostuvan sihteeristön sijainti. Suomen yhteistyökumppanit ovat uudelleen nostaneet esille ajatuksen sihteeristön sijoittamisesta Kööpenhaminaan, Pohjoismaiden ministerineuvoston sihteeristön yhteyteen. Tämä oli ensisijainen vaihtoehto edellisellä kerralla, mutta käytännön syistä päädyttiin Ouluun (Pohjois-Pohjanmaan liitto). Myös perustelu on edelleen sama eli Kööpenhaminan keskeinen sijainti ja hyvä saavutettavuus kaikkien yhteistyösapuolten kannalta. Suomen taholta on kuitenkin pidetty toivottavana, että sihteeristö sijaitsee ohjelma-alueella. Myös komissio on pitänyt tätä suotavana.

PG:n seuraava kokous pidetään 26.9.2000 Kööpenhaminassa. Tuolloin sihteeristön sijaintikysymys pitäisi saada päätettyä. Ohjelma pyritään jättämään komissiolle samaan aikaan kuin edellä mainitut ohjelmat.

INTERREG III C:n valmistelutilanne

INTERREG III -yhteisöaloitteen C-osio jäi suurelta osin vielä auki INTERREG-suuntaviivoissa. Sillä tuetaan alueiden välistä yhteistyötä ja se on jatkoa edellisen rakennerahastokauden Recite, Ecos-Ouverture ja Terra pilottihankkeille. Komissio on kesän aikana valmistellut tarkempia suuntaviivoja C-osiota varten. Viimeisimmän tiedon mukaan asia esitellään EAKR-komitean kokouksessa 20.9.2000. Tässä vaiheessa on epäselvää tuodaanko suuntavi-

vat uudelleen esille komiteassa jäsenmaiden lausuntoa varten. Joka tapauksessa ne viedään Euroopan parlamenttiin ennen lopullista hyväksymistä. Toteuttaminen alkaa siten vasta ensi vuonna.

Toistaiseksi ei ole ollut käytössä edes epävirallisesti mitään luonnoksia C-osion tarkemmista suuntaviivoista. Asiasta käyty keskustelu on koskenut enemmän hallinnointia kuin sisältöä. Komissio haluaa uudella kaudella siirtää hallintotehtävät pois itseltään. Vaihtoehtoja on ollut useampia, mutta todennäköisimmältä vaikuttaa malli, jossa EU jaetaan 4–6 suuralueeseen, joiden puitteissa osiota hallinnoidaan. Kullakin alueella valitaan joku organisaatio (esim. III B -hallintoelin) hoitamaan tätä tehtävää. Hakemukset jätetään sille hallintoelimestä, jonka alueella hankkeen päähakija (Lead Partner) sijaitsee. Hakukierrokset tulevat olemaan Euroopan laajuisia ja niitä järjestettäneen vain kaksi koko kaudella 2000–2006, ensimmäinen niin pian kuin suuntaviivat ovat selvät. Teemoista, kumppanuusvaatimuksista, hankkeiden koosta ym. ei ole tiukunut tarkempaa tietoa. Komission taholta on kuitenkin tässä yhteydessä viitattu C-osion ”edeltäjiin”, Recite-, Ecos-Ouverture- ja Terra hankkeisiin.

Harry Ekestam

Itämeren INTERREG II C -ohjelman sihteeristössä tulossa henkilövaihdos

Ohjelman pääsihteeristössä Rostockissa ”project managerina” toiminut **Matti Lipsanen** palaa perheineen kotimaahan vuoden lopussa. Hankkeiden toteuttaminen jatkuu vielä ensi vuonna, joten ”project manageria” tarvitaan vuoden 2001 loppuun. Jäsenmaat sopivat keskenään että paikkaan haetaan toista suomalaista. Ilmoitus julkistettiin ohjelman kotisivulla ja toimitettiin mm. maakunnan liitoille kesäkuun puolivälissä. Haku aika päättyi 7.7.2000.

Paikkaa haki yhteensä 21 henkilöä, joista 5 valittiin haastatteluun. Haastattelutiimiin kuuluivat **Risto Kärkkäinen** (YM), **Harry Ekestam** (SM), **Susanne Scherrer** (sihteeristön päällikkö) ja **Matti Lipsanen**. Valituksi tuli **Jukka Nikulainen**. Hän on koulutukseltaan maantieteilijä ja on viimeiset kaksi vuotta toiminut EU:n rahoittaman hankkeen projektipäällikkönä Turun kaupungissa. Jukka siirtyy Rostockiin loka-kuun puolivälissä, jotta Matti voi ajaa hänet sisään uuteen tehtävään ennen varsinaista vahdinvaihtoa.

Kiitämme Mattia todella ansiokkaasta työstä Rostockissa ja toivomme Jukalle menestystä Matin työn jatkajana. Samalla kiitämme kaikkia paikkaa hakeneita osoitusta kiinnostuksesta ja muistutamme uuden INTERREG III B -ohjelman sihteeristön lähestyvistä henkilöstövalinnoista. Kannattaa seurata ohjelman kotisivuja: www.spatial.baltic.net.

Harry Ekestam

Muuta

EU-komissaari Michel Barnierin vierailu Suomeen 29.–30.6.2000

Komissaari **Michel Barnier** vieraili Suomessa alue- ja kuntaministeri **Martti Korhosen** kutsusta. Tämä oli Korhosen ja Barnierin neljäs tapaaminen. Tarkoituksena oli tutustuttaa komissaari Suomen aluepolitiikan saavutuksiin sekä erityisesti niihin erityisolosuhteisiin, jossa INTERREG-ohjelmaa toteutetaan EU:n ulkoraajoilla. Matkan pääkohde oli Pohjois-Karjala. Ohjelmaan sisältyi myös tutustumiskäynti Sortavalan Karjalan tasavaltaan. Barnier tapasi Korhosen lisäksi pääministeri **Lipposen** ja ulkomaankauppaministeri **Sasin**, EU-parlamentaarikot **Myller**, **Vatana** ja **Pohjamo**, Itä-Suomen aluepolitiikan vaikuttajia sekä Euregio Kareliän johdon. Barnierin seurueeseen kuului Barnierin kabinetissa Suomen asioista vastaava **Olivier Guersent**, DG Region pohjoismaiden yksikön päällikkö **Germán Granda**, EU:n Suomen toimiston vt. päällikkö **Juhani Sormunen** ja tiedotuskonsultti **Priscille Cazin**. Paikallisina järjestäjinä toimivat Pohjois-Karjalan liitto ja Joensuun kaupunki.

Vierailun tärkein poliittinen anti oli Barnierin lupaus nostaa komission sisäisessä keskustelussa esille INTERREG ja TACIS CBC -ohjelmien yhteentoimivuudessa todetut epäkohdat ja ehdotuksia parannuksista. Jatkokeskustelut komissiossa ulkosuhteista vastaavan **Chris Pattenin** kanssa järjestynevät alkusyksystä. Barnier kertoi komissiossa olevan valmisteltavana yhteiset suuntaviivat TACIS- ja INTERREG-toiminnalle. Barnierille puolestaan kerrottiin tavoite 6 -ohjelman tuloksista sekä tavoite 1 -ohjelman käynnistymisestä.

Positiivisena yllätyksenä Barnier allekirjoitti Suomen tavoite 2 -ohjelmien rahoituspäätökset vierailun alussa Joensuussa 29.6. Se oli EU:n ensimmäinen tavoite 2 -ohjelmapäätös uudella kaudella. Suomi on näin olleen ensimmäisenä jäsenmaana jättänyt tavoite 1 ja 2 -ohjelmaesityksensä ja saanut ensimmäisenä myös komission rahoituspäätökset. Barnier kiitti Korhosta tästä erinomaisesta yhteistyöstä.

Barnier muistutti puheessaan Joensuussa, että laajentuminen tulee mullistamaan

EU:n rakenne- ja aluepolitiikkaa kaudella 2007–2013. Yhdellekään tavoite 1 -tukialueelle ei kuitenkaan käy niin, että siltä 'brutaalisti' riistettäisiin EU:n tuki, Barnier sanoi Karjalainen lehdelle.

Sortavalan-matkalla korostuivat elintalokoulu, Venäjän kumppanien vahva kiinnostus raja-alueyhteistyöhön sekä TACIS-hankkeiden hallinnolliset ongelmat. Suurimpien ongelmien todettiin liittyvän TACIS CBC -hallinnon jäykkyyteen (hankebudjettia ei voida muuttaa ilman Pietarin TACIS-toimiston tai Tanskassa sijaitsevan CBC-hallintoelimen lupaa), hitaassa tarjouskilpailumenettelyssä (6–12 kk) sekä ristiriitaisissa ohjeistuksissa akselilla Pietari–Tanska–Bryssel. Karjalan Euregion osapuolille ei kerrota mitä hankkeita on kulloinkin päätöksentekoprosessissa, eikä heitä myöskään kuulla valintaprosessin aikana. TACIS pienhankerahoituksen hakukierroksia ei myöskään ole järjestetty säännöllisesti.

Joensuussa järjestettiin myös keskustelu Joensuun nuorisovaltuuston, Euroopalaiset Suomen Nuoret ry:n ja Joensuun yliopiston ylioppilaskunnan kanssa. Tapaaminen Barnierin, Korhosen ja nuorten välillä oli osa komission aloitetta "Vuoropuhelu Euroopasta".

Barnierin vierailu sai kiitettävästi julkisuutta paikallislehdissä ja ylitti jopa Ylen TV-uutisten kynnyksen. Komissaarilla oli matkalla mukana oma TV-tiimi, joka kuvasi kaikkia tapahtumia ja teki yhteenvedon "komissaarin työpäivästä".

Poliittiset keskustelut

Pääministeri Lipposen kanssa käymisään puoli tuntia kestäneissä keskusteluissa Barnier keskusteli aluepolitiikasta ja

HVK-asiasta. Pääministeri korosti miten tärkeänä Suomi pitää yhteistyötä Venäjän kanssa ja nosti esille TACIS-INTERREG-ohjelmien yhteentoimivuuden.

Tulevaisuudesta Korhonen totesi, että Pohjois- ja Itä-Suomessa tulee laajentumisen jälkeinkin olemaan rakenteellisia ongelmia ja tästä syystä tavoite 1 -tyyppistä toimintaa tulee jatkaa näillä alueilla.

Barnier korosti, että hän kiertueillaan haluaa kuulla esiintyvistä ongelmista, jotta voitaisiin oppia muotoiltaessa vuoden 2006 jälkeistä politiikkaa. Barnier kertoi edeltäjänsä **Wulf Mathiesin** todenneen, että uuden politiikan hahmottamiseen menee neljä vuotta. Barnier käytti puheenvuoronsaan varsin paljon aikaa vuoden 2006 jälkeisen politiikan ehtojen pohtimiseen. Hän muistutti, että laajentuminen aiheuttaa valankumouksen EU:n vuoden 2006 jälkeiseen politiikkaan. Kaksitoista hakijamaata lisäävät EU väestöä ja pinta-alaa kolmanneksella mutta EU:n vaurautta vain 7 prosentilla. Suurin osa hakijamaiden alueista täyttänevät tavoitteen 1 -kriteerit ja tässä on tehtävä Itä-Euroopalle tilaa.

Tavoitteen 2 sisällöstä vuosina 2006–13 Barnier esitti lähinnä kysymyksiä. Hän ei pitänyt itsestään selvänä, että alueiden rajaamisesta päätettäisiin Brysselissä ja peräänkuulutti keskustelua siitä, tulisiko tukea rannikoita vai kaupungeja. Voidaanko ohittaa se tosiasia, että 80 % EU:n väestöstä asuu kaupungeissa, hän kysyi.

Barnier kommentoi Korhosen näyttämää kuvaa, joka osoitti, että Pohjoismaat ovat Internetin käyttäjinä maailman kärjessä. On hyvä, että Suomi on ykkösenä, eikä USA, Barnier sanoi, mutta huomautti myös tilaston osoittavan, että Eurooppa etenee Internetissä kahdella nopeudella: Euroopassa vallitsee digitaalinen kuilu ja etelä on

Aluepolitiikkaa tehostetaan

lisen kehityksen tulevaisuuden näkymiä vuoteen 2010 asti. Lisäksi siinä esitetään työryhmän näkemys aluepolitiikan keinovalikoiman laajuudesta ja volyyminä, viime vuosina saavutetuista tuloksista sekä mahdollisista muutostarpeista.

Sisäasiainministeriö valmistelee alueiden kehittämisestä annetun lain tarkistamista kahdessa vaiheessa: ensimmäisessä vaiheessa toteutetaan mm. EU:n rakenneohjelmakauden vaihtumisesta aiheutuvat ns. tekniset muutokset. Tätä koskeva lain muutosesitys on tarkoitus antaa eduskunnalle syysistuntokauden alkupuolella. Toi-

nessa vaiheessa toteutetaan laajempi tarkistus sekä lain tavoitteiden että käytettävien keinojen osalta. Sisällöllisen valmistelun osalta uudistus kytketään yhteen mm. talousneuvoston työn kanssa. Esitys tarkistetuksi alueellista kehittämistä koskevaksi laiksi annetaan eduskunnalle vuoden 2001 aikana.

Maaseutupolitiikan yhteistyöryhmän valmisteleva kolmas kokonaisuohjelma valmistuu lokakuussa hallinnon ja aluekehityksen ministerityöryhmän käsiteltäväksi. Pääpaino on konkreettisissa toimenpiteesityksissä, joiden toteutumista maaseutupolitiikan yhteistyöryhmä seuraa ja vauhdittaa.

Veijo Kavonius

Yhteisöaloitteet ja pilotit

**Mika Honkasen
artikkeli
Kokemustenvaihtopäivä
urban-työssä sivulla 10.**

neljä kertaa hitaampi kuin pohjoinen.

Komissaari Barnier korosti sitä, ettei etäisyyksiä voida poistaa, mutta alueellista kehitystä tukemalla voidaan välttää kahden eri nopeuden Euroopan syntymistä. Yhteistyö Venäjän kanssa on haasteellista, koska yhteistyön tilanne ei ole sama kuin EU:n perusperiaatteisiin jo sitoutuneiden ehdokasmaiden kanssa. Barnier muistutti, että Unioni tavoittelee Venäjän kanssa erityistä kumppanuussuhdetta, jonka tavoitteena on paikallisten olosuhteiden parantaminen.

Myös HVK:sta vastaavana komission jäsenenä Barnier sai vastata myös EU:n tulevaisuutta koskeviin kysymyksiin. Keskustelussa nousi esille muun muassa eettisten arvojen tärkeys EU:n talouspainotteisuuden ohella, nuorten vaikutusmahdollisuudet tietoyhteiskunnassa ja Europe-aloitteessa sekä yleensäkin EU:n kehitysprosessissa. Osallistujat pohtivat myös sitä, miten EU:sta voitaisiin saada kansantajuisempaa tietoa ja miten käsitys EU:sta etäisenä 'peikkona' hälväisi.

Sortavalan matka

Eva Varis (UM/Itä-24) esitteli matkalla rajalle Suomen lähialueyhteistyön sopimusmenettelyä ja keskeisiä hankkeita Karjalan Tasavallassa. Lähialueyhteistyön sopimusmenettely antaa hyvät puitteet myös EU-REGIO- ja INTERREG-tyyppiselle yhteistyölle ja voisi toimia mallina raja-alueyhteistyölle muuallakin EU:n ulkorajoilla. Varis totesi, että INTERREG-TACIS CBC -ohjelmien yhteensovittamisessa on päästy eteenpäin yleisellä 'synergia'-tasolla, mutta ei juuri hanketasolla. Jotta yhteensovittaminen voisi toteutua myös hanketasolla, TACIS CBC:ssa tulisi soveltaa säännöllisiä hakukierroksia, yksinkertaistaa menettelyjä ja kuulla raja-alueyhteistyön asiantuntijoita valintaprosessin aikana.

Niiralan rajanylityspaikalla majuri **Siro-**

la esitteli rajavartioston toimintaa. EU:n ulkoraja Venäjälle on rauhallinen ja laittomia ylityksiä ei juuri ole.

Niiralan/Värtsilän raja-asetamalla seurueeseen liittyi paikallinen isäntä, Sortavalan kaupunginjohtaja **Valeri Varja** sekä Euregio Karjalan toinen puheenjohtaja ja Karjalan Tasavallan ulkoministeri **Valeri Shljamin**. Isännille tarjoutui näin mahdollisuus keskustella raja-alueyhteistyöhankkeiden käytännön ongelmista komissaarin ja ministeri Korhosen kanssa epävirallisesti tunnin verran kestäneellä matkalla Sortavalaan.

Lounaspuheessaan kaupunginjohtaja Varja esitteli seitsemän Sortavalan näkökulmasta keskeistä TACIS-hanketta. Nämä liittyivät luonnonpuistojen rakentamiseen, huumeiden ja prostituution ehkäisyyn, turismiin, energiahuollon sekä vesi- ja viemärihuoltoon.

Karjalan Tasavallan näkökulmasta raja-alueyhteistyön tärkeimmät painopisteet ovat 1) yritysten ja matkailijoiden turvallisuus; 2) luonnon puhtaus ja ihmisten terveys; 3) yhteiset hankkeet kulttuuri- ja luontoturismien alueella; 4) yhteistyö rengas Karjalan tasavalta — Suomi — EU ja 5) liikenneyhteyksien parantaminen. Henkilöjuna-liikenne Joensuun ja Petroskoin välillä alkanee lähiaikoina ja lentoyhteydestä keskustellaan.

Kokonaisuutena Karjalan tasavallan edustajien puheenvuoroista välittyi sanoma, että ne ovat varsin voimakkaasti sitoutuneita raja-alue yhteistyöhön Suomen kanssa, mutta TACIS-varojen käytössä on paljon ongelmia.

Komissaari Barnier totesi vastauspuheenvuorossaan olevansa valmis ottamaan esille kysymyksen INTERREG- ja TACIS-rahoituksen paremmasta yhteentoimivuudesta komissaari **Pattenin** kanssa. Hän korosti komission huolta siitä, että EU:n varojen moitteeton käyttö tulee taata. Barnier sai Shljaminilta Euregio Karjala -tietopakettin, joka sisälsi muun muassa yhteis-

työalueen kartan. Sanoma alueen laajuudesta välittyi Barnierille, sillä hän totesi olevansa iloinen Euregio-kartasta, jonka alue on suurempi kuin koko Ranskan.

Vaikka Sortavalan matkan aikataulu oli kireä, siinä kuitenkin pysyttiin. Suomen puolella rajavartiolaitoksen ja tullin tarkastuksiin meni tasan 5 minuuttia sekä menettä tulomatalla. Venäjän puolen tarkastuksiin meni menomatalla 30 ja tulomatalla 20 minuuttia. Suurin osa ajasta meni 24 hengen passi-/viisumitarkastuksiin. Venäjän tullitarkastus sujui nopeasti bussissa.

Mårten Johansson

Terveisiä Brysselistä!

Olen juuri aloittanut työni Suomen pysyvän EU-edustuston erityisasiantuntijana alue- ja rakennepoliittikan tehtävissä. Perehtyminen tehtäväkenttään ja käytännön asioiden hoito ovat parhaillaan käynnissä. Alue- ja rakennepoliitikassa Suomi on ollut edelläkävijänä uuden ohjelmakauden käynnistämässä sekä tavoite 1 ja 2 -ohjelmien että myös eräiden yhteisaloitteiden osalta. Hyvin hoidettu puheenjohtajakausi ja tehokas alue- ja rakennepoliittikan toteutus parantavat mahdollisuuksiamme vaikuttaa EU:n alue- ja rakennepoliittikan muotoutumiseen.

Yhteystietoni ovat:
puhelin +322 287 8580 ja e-mail:
paavo.pirttimaki@formin.fi

Hyvää syksyn jatkoa & pidetään yhteyttä!

Paavo Pirttimäki

Komiteat ja kokoukset

Aluesuunnittelukomitean kokous

Ranskan EU-puheenjohtajakauden ensimmäinen aluesuunnittelukomitean (CSD) kokous pidettiin Brysselissä 25.–26.7. Suomea kokouksessa edusti rakennusneuvos **Risto Kärkkäinen** ympäristöministeriöstä.

Portugali pyrki omalla puheenjohtajakaudellaan edistämään Tampereen ministerikokouksessa hyväksytyyn Euroopan aluesuunnittelun ja aluekehityksen suuntaviivojen (ESDP) toimeenpano-ohjelman toteuttamista. Ohjelma etenee pääosin aikataulussa Tampereella sovittujen linjojen mukaisesti. Ranska järjestää puheenjohta-

jakaudellaan Lillessä 2.–3.11.2000 ministeritason konferenssin aiheena "Eurooppa-alueet-kaupungit". CSD-komitean seuraava kokous on Marseillessä 5.–6.10.2000. Tähän kokoukseen kutsutaan myös Välimeren maat. Ranska on ilmoittanut jatkavansa Tampereen kokouksen linjoilla ja ottanut erityisteemoiksi monikeskisyiden ja liikenteen. Ranska, erityisesti DATAR, on kiinnostunut kehittämään ESDP-työhön metodisia työkaluja ja kartoja.

Jäsenmaiden odotetaan syksyn kuluessa ilmaisevan kantansa CSD:n tulevaan kehitykseen, kun komissio on tehnyt asiaa

koskevan esityksensä. Komissio viestittää haluavansa yksinkertaistaa komitearaken-
netta. Komissio pitää mahdollisena uudistaa CDRR-komitean (aluekehityksen ja alueellisen uudelleen järjestelyn komitean) toimintaa siten, että myös aluesuunnittelunäkemys tulisivat siinä huomioon otetuiksi. Tällöin erillinen CSD ei olisi enää tarpeen.

Euroopan aluesuunnittelun ja aluekehityksen seurantaverkon (ESPO) järjestämisestä jäsenmaat olivat tehneet Luxemburgin johdolla uuden yhteisen ehdotuksen. Ehdotus ei täysin tyydyttänyt komissiota. Komissiolta on tulossa kirjallinen ehdotus, jota jäsenmaat voivat kommentoida. Ranska tekee kommenttien pohjalta uuden ehdotuksen kyseisen seurantaverkon järjestämiseksi.

Risto Kärkkäinen, YM

OECD:n aluekomitean kaupunkityöryhmä kokoaa kaupunkitietämystä

Kaupunkiseutujen hallinnointi on ollut viime vuosina OECD:n aluekomitean (Territorial Development Policy Committee) ja sen kaupunkityöryhmän yksi keskeinen teema. Uudeksi kestopiteeksi on nousemasa kaupunkien kasvun kysymykset: mitkä ovat uudet talouden kasvutekijät? Minkälaisia tekijöitä on kaupunkien kasvun tai taantumisen taustalla? Tämän ohella uutena työteemana esitettiin ympäristön hallintojärjestelmät (Environmental Management Systems) kaupunki- ja maaseutualueilla. Näiden rinnalla kaupunkikehityksen eri puolia kuitenkin käsitellään laajasti: väestön ikääntymisen, asukkaiden hyvinvoinnin ja hyvän ympäristökehityksen kannalta. Kaupunkiasioita käsiteltäessä läpäisevänä periaatteena kaikissa teemoissa on hallinnonalojen välinen yhteistyö, eri tahojen kumppanuus ja tietenkin asioiden tarkastelu alueellisina, paikkaan sidottuina kysymyksinä.

OECD:n aluekomitealla on kolme työryhmää: maaseutu-, kaupunki- ja tilastotyöryhmä. Nämä työryhmät kokoontuvat yleensä vuorotellen aluekomitean kokouksen yhteydessä; heinäkuussa kokoontui kaupunkityöryhmä. Työryhmillä on yleensä vain yksi kokous vuodessa, sen sijaan eri teemojen ympärille rakennettuja seminaareja ja konferensseja on vuoden mittaan useita. Aluekomitea ja työryhmät tuottavat myös tutkimuksia ja raportteja.

Nyt on käynnistymässä kaksi laajaa alueellista katsausta. Kaupunkiseuduista käynnistetään samantyyppinen kasvutekijöitä selvittävä tutkimus kuin maaseutualueista aloitettiin pari vuotta sitten. Kustakin maasta valitaan tarkasteluun kaksi eri tavalla kehittyvää aluetta. Maaseutuselvityksessä Suomessa on esillä Pohjois-Pohjanmaa ja Kainuu. Uuteen kaupunkikatsaukseen selvittäjä ei ole vielä valittu.

Toinen laaja selvitys koskee metropolii-

ja ns. välialueita. Mukaan ovat tulossa ainakin Birmingham ja Melbourne. Tyypillisiä tämän hetken tuotteita ovat myös kaupunkiveritailut. Kokouksessa esiteltiin Lontoo-New York -vertailututkimus, josta raportti on löydettävissä nettisivuilta osoitteesta www.cityoflondon.gov.uk. Tämän tyyppisistä tutkimuksista ei yleensä rahoita OECD, vaan kaupungit ja muut tahot.

Sitä, että OECD luokittelee katsauksissaan alueet pelkästään väestötiheyden perusteella kolmeen ryhmään — maaseutu, kaupunki ja välialueet — ovat useat jäsenmaat, mm. Suomi, kritisoineet. Tarvittaisiin hienojakoisempaa analyysivälinettä. Kaupunkiseutuja kuvaavia tilastoja kehitettäessä on Suomelle erityisen tärkeää, että kynnysarvot, kuten kaupunkien väestömäärä tai väestötiheys, ovat määritelty suhteessa maan yhdyskuntarakenteeseen.

Heli Saijets

IPHS-konferenssi Suomessa

International Planning History Society'n (IPHS) yhdeksäs kansainvälinen konferenssi järjestettiin 20.–23.8.2000 ja ensimmäisen kerran Suomessa. Konferenssin pääjärjestäjänä toimi TKK:n Yhdyskuntasuunnittelun tutkimus- ja koulutuskeskus (YTK). Konferenssiin osallistui noin 300 suunnittelun tutkijaa ja osaajaa kaikkialta maailmasta. IPHS on tieteellisenä seurana alkanut toimia vuonna 1993. Tätä ennen se oli Planning History Group, joka syntyi englantilaisen professori **Gordon Cherryn** ympärille vuonna 1974. Nykyinen puheenjohtaja on **Stephen Ward** Oxfordista.

Seuran jäsenet edustavat monia koulutustahoja kuten yhdyskuntasuunnittelua, historiaa, taloustieteitä, kaupunkitutkimusta, maantiedettä, arkkitehtuuria jne. Jäsenyys on mahdollinen kaikille, jotka ovat kiinnostuneita suunnittelun historiasta. Seura julkaisee Planning History -nimistä aikakauslehteä.

Konferenssin pääteema oli Centre-Periphery-Globalization ja esityksiä pyydettiin viidestä ala-teemasta, jotka olivat Planning Theories and Policies, Contemporary City: Museum or Machine?, (Re)Defining Periphery, Local and External Forces in Planning ja Lived City: Experience and Interpretation. Konferenssiin rakentui 61 tieteellistä sessiota, joista kuudesta seitsemään pyöri samanaikaisesti.

Pääpuhujina kuultiin Gordon Cherryn muistoluennon pitänyttä **Anthony**

Kingiä, joka toimii taidehistorian ja sosiologian professorina New Yorkin valtion yliopistossa. Hän on julkaissut runsaasti urbaaniin kehitykseen, arkkitehtuuriin ja kulttuuritutkimukseen liittyviä artikkeleita. Hän on erityisesti kolonialismin ja globalisaation tuntija.

Professori **Hans Bjur Chalmersista** Göteborgista on perehtynyt ekologiseen ja osallistuvaan suunnitteluun ja periferioitteen rooliin. Professori **Donatella Calabi** on eurooppalaisen kaupunkihistorian tuntija, joka löysi uuden monitasoisen näkökulman myös Venetsian suunnitteluun. Professori **Mark Gottdiener** on johtava urbaanien merkitysten ja semiotiikan tuntija. Hän kertoi mm. Las Vegasin merkityk-

sestä amerikkalaiselle kaupungille. Professori **Gregers Algreen-Ussing** Kööpenhaminasta on perehtynyt rakennussuojeluun arkkitehtuuriin ja rakennettuun ympäristöön liittyvien arvojen näkökulmasta. **Dirk Schubert** on satamien ja rantojen suunnittelun tuntija.

*Liisa Knuutila
Yhdyskuntasuunnittelun tutkimus- ja koulutuskeskus (YTK)*

Lisätietoja ja aineistoa konferenssista on saatavissa Yhdyskuntasuunnittelun tutkimus- ja koulutuskeskuksesta (YTK), **Liisa Knuutilta** puh. 451 4086, liisa.knuuti@hut.fi ja **Hilkka Lehtoselta** puh. 451 4085.

Sisäasiainministeriön uusilla kotisivuilla voit käydä tekemässä Alue-Integraattoria koskevat osoitteenmuutokset, lisätilaukset tai jättämässä kommentit, ruusut ja risut, lehdestämme.

@@@@@

www.intermin.fi/alue/index.html

@@@@@

Uutuudet kaupunkipolitiikan yhteistyöryhmän julkaisusarjassa:

4/00 Seppo Laakso:

Elinkeinotoiminnan erikoistuminen Suomen kaupunkialueilla

Raportissa esitetään havainnollisesti perustietoja elinkeinotoiminnan alueellisesta erikoistumisesta 35 keskeisimmällä kaupunkialueella sekä kuudella niiden ulkopuolisella alueella. Kuvaus sisältää tilastolliset perustiedot, toimialoitaisen erikoistumisprofiilin sekä kunkin toimialan osuuden alueen työpaikoista. Lisäksi raportin alussa esitellään alueellisen erikoistumisen teoreettista perustaa sekä määritellään tutkimuksessa käytettävä toimialoitainen keskittymisindeksi.

Tarkastelu tuo esiin sen, että Suomen kaupunkiverkosto koostuu erittäin monipuolisesta kaupunkijoukosta, jossa samankokoiset kaupungit ovat elinkeinorakenteeltaan ja erikoistumiseltaan hyvinkin erilaisia. Suomen kaupunkiverkosto ei jakaudu mustavalkoisesti kahtia keskusalueisiin ja periferiaan, vaan se on pikemminkin monivärinen mosaiikki. Suomen kaupungeis-

sa on lukuisia ”yhden tehtaan” kaupunkiyhdyskuntia, mutta niiden vastapainona on lukuisia useaan toimialaan erikoistuneita kaupunkeja, samoin kuin kaupunkeja, joilla on hyvin alhainen erikoistumisprofiili. Helsingin seutu poikkeaa selvästi kaikista muista kaupunkialueista.

ISSN 1456-3797
ISBN 951-734-339-6

Julkaisun hinta on 50 mk + toimituskulut ja alv.

2/00 Hannu Taavitsainen: Eurooppalaisia kaupunkiverkostoja ja kaupunkiseutujen yhteistyömuotoja

Selvitys esittelee erilaisia alueellisia verkostoitumisen muotoja Ruotsista, Tanskasta, Alankomaista, Saksasta, Ranskasta ja Englannista sekä Ranskan kaupunkiyhtymämallia. Suomen lähimmissä EU-naapurimaissa 1990-luvulla omaksutut alueelliset verkostomallit ja kaupunkiseutujen uu-

denlaiset yhteistyömuodot merkitsevät haastetta myös suomalaisille kunnille. Taavitsainen esittää, että kaupunkien keskinäinen verkostoituminen voi auttaa keskisuuria ja usein myös pieniä kaupunkeja kohentamaan asemaansa eurooppalaisessa kaupunkikilpailussa.

Selvityksessä on myös tutkijahaastatte- lujia, joissa arvioidaan mm. Suomessa valit- tavia alueellisen verkostoitumisen esteitä sekä esitetään muutamia keskustelualoitteita Suomeen mahdollisesti muodostettavista kaupunkien keskinäisistä alueellisista ver- kostoista.

ISSN 1456-3797
ISBN 951-734-381-7

Julkaisun hinta on 70 mk + toimituskulut ja alv.

Molempia julkaisuja voi tilata sisäasiainministeriöstä **Raisa Rossilta** sähköpostitse raisa.rossi@sm.intermin.fi tai puhelimitse 09-160 4094.

KANSALLINEN ALUEPOLITIikka

Väestö vähenee — työllisyys kohenee?

Sisäasiainministeriön aluekehitysosasto on päivittänyt Työvoima 2017 alueraportin (sisäasiainministeriön julkaisu 4/1999), jossa esitettiin maakunnittaiset kehitysarviot väestön, työvoiman ja työllisyyden osalta. Uusissa laskelmissa on mukana

- Tilastokeskuksen työvoimatutkimuk- sen luvut vuodelta 1999,
- vuoden 2000 luvut, jotka on arvioitu työvoimatutkimuksen tammi-kesäkuun tietojen avulla,
- uusi väestöennuste, joka pohjautuu vuosien 1996-98 muuttoliikkeen tasoon.

Ennuste on sisäasiainministeriön aluekehitysosaston tilastokeskukselta tilaama - päivitetyn perusuran lisäksi laskettu myös nopeamman kasvun mukainen työllisyyden kehitysarvio.

Suurin ero vanhaan laskelmaan syntyy uuden väestöennusteen ja siihen sisältyvän muuttoliikearvion vaikutuksesta. Muutto- liikkeen korkea taso kasvattaa väestöä voi- makkaasti Uudellamaalla ja vähentää väes- tön määrää erityisesti Itä-Suomen maakun- nissa, missä myös väestö on ikärakenteel- taan vanhinta. Väestön väheneminen ja vanheneminen vaikuttavat suoraan työvoi- man tarjontaa vähentävästi. Itä-Suomen maakunnissa työvoiman kysynnän ennus- tetaan ensin kasvavan vuosina 2000-2005 ja kääntyvän sen jälkeen pysyvään laskuun. Työttömien määrän arvioidaan laskevan koko ennustejakson ajan, mikä johtuu työ- voiman tarjonnan nopeasta laskusta työ-

voiman kysyntään nähden. Sama kehitys- arvio on nähtävissä myös Etla:n uusissa maakunnittaisissa laskelmissa, joissa talou- den ja työllisyyden kasvu vuosina 2000-

2004 arvioidaan kaikissa maakunnissa no- peammaksi kuin perusuran mukaisessa las- kelmassa. ➔

Taulukko: Työvoiman ja väestön kehitys uuden perusuran mukaan 2000-2020 ja vanhan perusuran mukaan 2000-2010 Uudellamaalla ja Itä-Suomessa (excel-tilukko)

			Perusura2000				Perusura1997		
	1990	1995	2000	2005	2010	2020	2000	2005	2010
Työvoima									
Uusimaa	653	651	718	748	754	757	692	726	732
Itä-Suomi	344	318	307	301	293	257	307	310	304
Uusimaa*)	90,9	90,6	100,0	104,1	105,0	105,4	100,0	104,9	105,8
Itä-Suomi*)	111,7	103,4	100,0	98,0	95,2	83,7	100,0	100,9	99,0
Työlliset									
Uusimaa	643	573	679	710	719	727	654	683	690
Itä-Suomi	327	259	267	270	266	239	260	265	263
Uusimaa*)	94,7	84,3	100,0	104,6	105,9	107	100,0	104,5	105,5
Itä-Suomi*)	122,5	96,9	100,0	101,1	99,5	89,4	100,0	101,6	101,2
Työttömät									
Uusimaa	10	78	39	38	35	30	38	43	43
Itä-Suomi	17	59	40	31	27	19	47	45	41
Uusimaa*)	1,6	12,0	5,5	5,1	4,7	4	5,5	5,9	5,8
Itä-Suomi*)	4,8	18,6	13,2	10,4	9,3	7,3	15,3	14,7	13,5
Väestö									
Uusimaa	1147	1224	1304	1364	1412	1477	1288	1331	1366
Itä-Suomi	707	705	682	664	649	626	694	687	680
Uusimaa*)	88,0	93,9	100,0	104,6	108,3	113,3	100,0	103,3	106,1
Itä-Suomi*)	103,7	103,4	100,0	97,4	95,2	91,8	100,0	99,0	98,1
Uusimaa*)	11,1	11,3	11,4	12,1	13,7	18,4	11,5	12,3	14,1
Itä-Suomi*)	14,2	15,8	17,3	18,5	20,1	26,7	16,9	17,9	19,2

*) yli 65-vuotiaiden osuus väestöstä (%)
Itä-Suomi: Etelä-Savo, Pohjois-Savo, Pohjois-Karjala, Kainuu

New Technologies and the City:

The Future of Europe -konferenssi Haagissa 5.–7.9.2000

Kuinka kaupungit voisivat käyttää tietoyhteiskunnan tarjoamat mahdollisuudet edukseen ja välttää siinä piilevät uhat? Osamisen ja talouselämän keskuksina kaupungeilla on verrattomat mahdollisuudet puolellaan. Toisaalta myös useat ongelmat, kuten työttömyys ja sosiaalinen syrjäytyminen, kasaantuvat kaupunkiin. Kysymystä tarkasteltiin eri näkökulmista pienoisseminaarien voimalla. Loppulauseissa todettiin, että vaikeudet voidaan voittaa, mutta siihen tarvitaan kokonaisvaltaista yhteiskunnallista suunnittelua ja laajaa yhteistoiminta-

taa. Koska suurimmat ongelmat eivät ole teknisiä, ei niitä voida myöskään tekniikalla ratkaista. Ihminen tarpeineen asukkaana, tietotekniikan käyttäjänä, on lähtökohtana.

Konferenssiin osallistui lähes 400 henkilöä Euroopasta mutta myös sen ulkopuolelta. Osallistujat edusti ministeriöitä, kuntia ja kaupunkia, oppi- ja tutkimuslaitoksia, yrityksiä ja yhteisöjä. Konferenssin järjestivät Haagin kaupungin lisäksi EURO-CITIES ja Hollannin sisäministeriö. Tapahutuman isäntänä toimivat Hollannin kaupunkipoliitikasta ja etnisistä vähemmistöistä vastaava ministeri **Roger van Boxtel** ja Haagin varapormestari **Bas Verkerk**.

Konferenssin pääasiallinen työ tehtiin kahdeksassa valinnaisessa pienoisseminaarissa, joista osallistujat saivat valita kaksi. Itse osallistuvin seminaareihin, joista ensimmäinen käsittelee tietotalon yritysten sijoituskriteereitä ja toinen digitaalista syrjäytymistä.

Tietotalon yritysten sijoituskriteerit. Koska palvelu- ja tietotalon yritykset toimivat tänä päivänä taloudellisen kehityksen vetureina, on kilpailu niiden saamiseksi kovaa suomalaisissa ja eurooppalaisissa kaupungeissa. Peruskriteerit, kuten sopivat tilat, infrastruktuuri ja yhteydet, asiakkaiden läheisyys, osaava työvoima ja muut resurssit ym. täytyvät useinkin kaupungin kohdalla. Tietotalon yrityksillä on kuitenkin Suomessakin tapana keskittyä tiettyihin kaupunkiin. Mikä siis avuksi heikommin menestyneille kaupungeille? Ensinnäkin kaupungin tulisi tunnistaa omat vahvuusalueensa ja lähteä kehittämään niitä. Erikoistuminen on siis pelin henki myös paikkakuntien välillä. On turhaa kilpailla samoista markkinoista vahvempiensa kanssa. Paljon tehokkaampaa on olla asiantuntija omalla, vaikka kapeallakin, sektorillaan. Toiseksi, julkisen sektorin roolia yritystoiminnan edellytysten luojana korostetaan jatkuvasti. Esimerkiksi viihtyisä asuinympäristö on noussut entistä tärkeämmäksi kilpailukyvyyn osa-alueeksi. Kolmanneksi, mikään sektori ei yksin voi nostaa kaupunkia kuivalle maalle. Sektoreiden välille tulisi muodostaa yhteenliittyviä, klustereita, jotka yhdessä ponnistelisivat tavoitteiden saavuttamiseksi.

Digitaalinen syrjäytyminen. Vaikka tietokoneiden ja internetin käyttö yleistyy valtavalla vauhdilla niin työelämässä kuin kodeissakin, eivät kaikki kuitenkaan pääse tästä kehityksestä osallisiksi. Ongelma on todellinen, koska tiedon puute voi johtaa heikompaan asemaan mm. työelämässä ja oman elämänsä hallinnassa. Miten luotsata nämä ihmiset tiedon lähteille? Uuden teknologian käyttöön otolle on kolme edellytystä. Ensimmäinen on laitteisto. Kaikilla ei ole mahdollisuutta käyttää tietokonetta, esim. eläkeläiset, työttömät ja opiskelijat. Sen vuoksi julkisille paikoille on perustettu

palvelupisteitä, joissa kuka tahansa voi käyttää tietokonetta ilmaiseksi tai pientä korvauksista vastaan. Toiseksi, laitetta pitää myös osata käyttää. Nuoret oppivat tietojenkäsittelytaidon jo kouluissa ja työpaikat valmentavat työntekijöitään. Erilaisia kursseja järjestetään räätälöitynä erityisryhmille ja muillekin halukkaille. Onko ongelma näin ratkaistu? Ei ole. Kolmas ja ehdoton edellytys on motivaatio käyttää tietokonetta. Tietokone ei ole itseisarvo vaan työväline. Sen käytön tulee johtaa johonkin, josta käyttäjä saa lisäarvoa.

Ei siis riitä, että luodaan edellytykset tietokoneen käytölle, ihmiset pitää myös saada aktivoitumaan niiden käyttäjiksi. Siksi huomio tulisi kohdistaa — ei tietoyhteiskuntakehitykseen vaan yhteisön kehitykseen yleensä. Kun ihmisillä on päämäärä johon pyrkii he oivaltavat tietotekniikan suomat mahdollisuudet. Tästä on saatu hyviä kokemuksia esim. maahanmuuttajien kotiutamisessa uuteen yhteiskuntaan. Käyttäjälähtöisyys pitäisi muutenkin ottaa paremmin huomioon uusia palveluita luotaessa. Tietokoneethan on luotu käyttäjän tarpeisiin eikä päinvastoin.

Vaikka konferenssi ei sinänsä tarjonnut paljon uutta ja ihmeellistä, oli huojentavaa havaita, että muuallakin painitaan samanaisten kysymysten edessä kuin täällä Suomessa. Konferenssin tärkein tehtävä olikin herättää laajaa yhteiskunnallista keskustelua ja vaikuttaa kansallisiin ja kansainvälisiin linjauksiin ja toimintatapoihin. Tavoitteena on, että tietoyhteiskunnan näkökulma otetaan mukaan kaikkien politiikan alojen kehittämiseen.

Konferenssista ja muista pienoisseminareista tarkemmin sivuilla www.conference.thehague.nl/.

Pirjo Häkkinen

People, Cities and the New Information Economy -konferenssi

Haagin kokouksen aiheen käsittely jatkuu 14.–15.12.2000 Helsingissä järjestettävässä konferenssissa People, Cities and the New Information Economy (www.institute.helsinki.fi/infoeconomy/). Konferenssin järjestäjiä ovat mm. Helsingin kaupunki, SITRA sekä työministeriö. Konferenssissa käytettävä kieli on englanti.

Pirjo Häkkinen

Perusuran mukaan myös Itä-Suomen tulevaisuus näyttää myönteiseltä, jos katsotaan vain työllisyyden kehitystä. On kuitenkin realistista ajatella, että väestön väheneminen ja vanheneminen vaikuttavat koko ajan työvoiman kysyntää heikentävästi. Tätä näkökohtaa ei laskentamalleissa ole otettu riittävästi huomioon. Vähenevä väestö heikentää alueella

– tuotannon ja erityisesti palvelujen kysyntää

– työvoiman saatavuutta ja usein juuri koulutetun työvoiman tarjontaa

- uuden tuotannon kehittämistä
- julkisen talouden kehittämistä

Ruotsin aluepolitiikkatoimikunnan mietintöä varten tehdyissä kehitysarvioissa on selvitetty paljon alueiden kehityskyvyn riippuvuutta eri tekijöistä. 107 paikallisen työmarkkina-alueen analyysissä työllisyyden kasvuun vaikuttavina tärkeimpinä alueellisia tekijöinä pidettiin väestön määrää, koulutuksen tasoa, elinkeinorakennetta sekä alueen yhteyksiä.

Seuraavat maakunnittaiset kehitysarviot tuotetaan vuosina 2001–2002 yhteistyössä sisäasiainministeriön, työministeriön, TE-keskusten ja maakuntien liittojen kanssa. Kehitysarvioissa tulee ottaa entistä paremmin huomioon vähenevän tai mahdollisesti kasvavan väestön vaikutukset alueiden kehitykseen. Tähän tarvitaan taustaselvityksiä alueilla sekä monipuolista ennustemallia. Alueellisten analyysien tekoon antavat lisämahdollisuuksia uudet aineistot kuten alueellinen panos-tuotostilasto ja siihen liittyvät aluetalouksmallit.

Sisäasiainministeriön aluekehitysosaston päivittämät maakunnittaiset kehitysarviot ovat nähtävissä SM/AO:n kotisivuilla www.sm.intermin.fi.

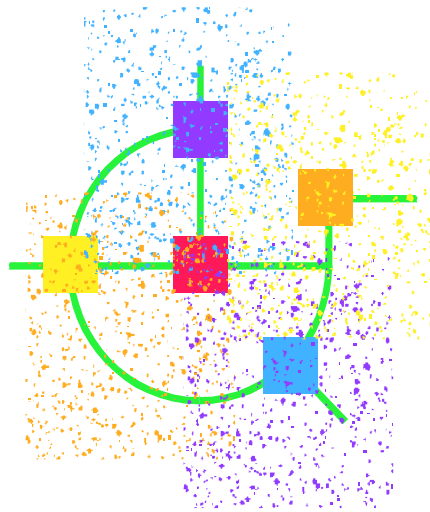
Ilkka Mella

Maaseudun nainen — monessa mukana

Maaseutupolitiikan yhteistyöryhmän naisteemaryhmä on julkaissut naisten työtä ja elämää maaseudulla kuvaavan teoksen "Monessa mukana — näkymiä naisten työhön ja elämään maaseudulla". Julkaisussa kahdeksan tutkijaa kuvaavat nykymaaseudun naisten elämää. Teoksen ovat toimittaneet **Riitta Högbäck**a Helsingin yliopistosta ja **Terhi Trast** sisäasiainministeriön aluekehitysosastolta.

Maaseudulla perinteisten ammattien ja elämäntavan muutos on käynyt yhtä jalkaa työelämän muutosten kanssa. Muutospaineet ovat kohdistuneet erityisesti maaseudun naisiin. Maatilan emännät ovat siirtyneet enemmän tilan ulkopuoliseen työelämään. Myös yöelämässä on jouduttu siirtymään normaaleista työsuhteista määräaikaisiin ja osavuotisiin työsuhteisiin. Maaseudun nainen siirtyy yhä useammin emännästä julkisen sektorin hoivatyöhön.

Käynnissä oleva muuttoliike on aiheuttanut eniten muuttotappiota alkutuotantovaltaisille seutukunnille. Maaltamuuttajat ovat lisäksi nuoria ja parhaassa työssä olevia sekä korkeasti koulutettuja. Halu löytää hyvä työpaikka on tärkein syy maalta muuttoon. Etenkin naiset ovat muuttaneet maalta. **Maaseudun 25–59-vuotiaista enää vain 44 prosenttia on naisia.** Naisia puhututtaakin julkisten palveluiden karsiminen, kylien tyhjentyminen (mm. lapsilla on pula leikkiveroista) ja maaseudun hiljeneminen. Toisaalta luonnon rauha ja hiljaisuus koetaan positiivisena.

Rakenteiden ja toimintaympäristön muutoksista huolimatta **työ ja elämä maalla** ymmärretään laajemmin **elämäntapana**. Maaseudun naiset tuntuvat arvostavan mm. mahdollisuuksia yhdistää paremmin työ ja muu elämä. Toisaalta on viitteitä myös siitä, että varsinkin emännille on ns. oman ajan ottaminen osoittautunut hankalaksi. Työn ja vapaa-ajan raja hämärtyy helposti ja harrastuksetkin liittyvät usein työhön.

Naiset ovat aina myös osallistuneet raskaisiin fyysisiin töihin mautiloilla. Lisäksi **kymmenen viime vuoden aikana puolisoiden työnjako** on entisestään **muuttu-**

nut. Esim. kirjanpito on alkanut siirtyä yhä enemmän isännältä emännälle. Näyttääkin siltä, että **naiset** pystyvät **joustamaan ns. miesten töiden** suuntaan, mutta miehet eivät näytä olevan valmiita joustamaan naisten töiden suuntaan. Maatalousryttäjäperheissä ongelmia voi aiheuttaa työn erityispiirre, eli se, että parisuhde **on samalla työsuhte.**

Tulevaisuuden visioissa naiset näkevät **osallistumisen**, vuorovaikutuksen ja **yhteistyön** maaseudun mahdollisuuksiksi. Tulevaisuuden maaseutu nähdään monipuolisena: siellä on monenlaisia asukkaita, töitä ja ammatteja. Palvelualojen, matkailun ja erilaisen erityisosaamisen ennustetaan työllistävän tulevaisuudessa maaseudulla. Naisten mielestä paikallisuuteen **perustuva** kansalaisaktiivisuus on myös tulevaisuudessa paras tapa hoitaa asioita.

Terhi Trast

Julkaisua voi tilata sisäasiainministeriön aluekehitysosastolta **Anne Saarella** puh. (09) 160 4592, sähköposti anne.saari@sm.intermin.fi.

Hinta on 80 mk + alv. 22 % + toimituskulut 30 mk eli yhteensä 127,60 mk.

FIMOS2000 -seuranta-järjestelmä

Alueellisten rakennerahasto-ohjelmien seurantaan varten rakennettu Fimos2000-tietojärjestelmä otetaan käyttöön maakuntien liitoissa, ympäristökeskuksissa ja tietolaitoksen alueyksiköissä. Järjestelmää käytetään myös työministeriön ja sosiaali- ja terveysministeriön rahoittamien EAKR-hankkeiden seurantaan. Myöhemmin syksyllä Fimos2000:een siirretään seurantatietoa työministeriön ESR-seurantarekisteristä, maa- ja metsätalousministeriön EMOTR-seurantarekisteristä, kauppa- ja teollisuusministeriön asiakasrekisteristä sekä opetusministeriön seurantarekisteristä. Fimos2000 on edeltäjänsä (Fimos) tavoin internet-pohjainen tietokantajärjestelmä, jota voi käyttää internet-selaimen kautta: tiedon syöttö ja päivitys, tietojen selaus, tietopalvelu. Fimos2000:n tietopalvelu tulee sisältämään julkisen osan, johon pääsee kuka tahansa, ja käyttäjäosan johon vaaditaan tunnus- ja salasana. Raportointiväli-

neinä käytetään www-sivuja, excel-taulukointa, Powerlay-kuutioita ja access-tiedostoja. Fimos2000:ssa on uutuutena laajennettu hankkeiden hakusysteemi, hakijoista muodostuva asiakasrekisteri sekä käyttäjärekisteri. Tietosisältö on rakennettu vastaamaan uuden ohjelmakauden 2000–2006 tarpeita ja seurannalle asetettuja uusia vaatimuksia. Laajemmin Fimos2000-järjestelmästä seuraavassa Alue-Integraattorissa.

Ilkka Mella

LISÄTIETOJA ANTAVAT

Ilkka Mella, puh. 09–160 4521 (ilkka.mella@sm.intermin.fi) ja **Jukka Partanen**, puh. 09–160 88685 (jukka.partanen@sm.intermin.fi).

Aluekehitysosastolle uusi osastopäällikkö

Sisäasiainministeriön aluekehitysosastolla pitkään työskennellyt aluekehitysjohdaja **Veijo Kavonius** on nimetty osaston uudeksi päälliköksi 1. syyskuuta 2000 alkaen.

Osaston edellinen päällikkö **Paavo Pirttimäki** siirtyi Brysseliin Suomen EU-edustustoon erityisasiantuntijan tehtäviin. Hänen pestinsä on aluksi kaksivuotinen.

Valtiotieteen kandidaatti Kavonius on työskennellyt ministeriössä aluekehitystehtävissä jo vuodesta 1984 alkaen. Ennen sisäasiainministeriöön tuloaan Kavonius toimi valtioneuvoston kansliassa aluepolitiikan parissa. Kavonius nimettiin virkaan vuodeksi.

Paljon onnea ja suotuisia tuulia sekä Kavoniukselle että Pirttimäelle uusissa toimissaan!

Pia Viman

Alue-Integraattorin vastaava toimittaja vaihtuu

Alue-Integraattorin vastaava toimittaja **Kaisa Lähteenmäki-Smith** on siirtynyt sisäasiainministeriön aluekehitysosaston palveluksesta Tukholmaan Nordregioon elokuun lopussa.

Nordregio on perustettu 1997 jatkaamaan NordREFOn, Nordplanin ja NOGRANin työtä aluekehityksen ja alue-suunnittelun tutkimuksen alalla. Tehtävänä Nordregiolla on tutkimusta, dokumentaatiota ja koulutusta em. aloilla sekä ko. alan vertailevan pohjoismaisen ja eurooppalaisen tutkimuksen verkostoitumisen edistäminen.

Nordregiossa Kaisa toimii vanhempana tutkijana (senior research fellow). Hän tulee olemaan mukana aluekehitystä koskevassa tutkimuksessa. Ensimmäisenä tehtävänä hän osallistuu selvityksen tekoon, jossa tutkitaan SWOT-analyysin käyttöä kansallisissa aluekehitysohjelmissa ja Pohjoismaissa toteutettavissa EU-alueohjelmissä.

Menestystä Kaisalle uudessa työssään ja kiitos miellyttävästä työympäristöstä sekä -panoksesta ministeriössä.

Kaisan tilalle vastaavaksi toimittajaksi siirtyy sisäasiainministeriön aluekehitysosastolla tiedottajana toimiva **Pia Viman**. Lehden taitosta vastaa edelleen **Tuula Kostia** ja tilauksista **Raili Markoff**. Yhteystietomme löytyvät lehden viimeiseltä sivulta.

Pia Viman

Kokemustenvaihtopäivä urban-työssä 7.9.2000

Ensimmäinen kokemustenvaihtopäivä urban-työssä järjestettiin viime helmikuussa Helsingissä. Onnistunut kokemustenvaihtopäivä sai jatkoa, kun Turussa pidettiin seuraava yhteinen tilaisuus 7.9.2000.

Turun päivän tarkoituksena oli saattaa yhteen URBAN-yhteisöaloitteiden ja tavoite 2 -urban alueiden edustajia. Vuorovaikutuksen ja kokemustenvaihdon lisäksi tavoitteena oli auttaa uuden URBAN II -ohjelman valmistelijoita tulevan ohjelman suunnittelussa. Lisäksi pidettiin tilannekatsaus ajankohtaisista ohjelmatyöasioista.

Tavoite 2 -ohjelman urban-alueiden ohjelmatyö on käynnistynyt ja ensimmäiset hankkeet ovat jo käynnissä. Turkulaiset esittelivät päivän aikana tarkemmin useita hankkeita, esimerkiksi Linkki-hanke tuottaa muille kaupungin tavoite 2 hankkeille keskitetyksi tiedotukseen, seurantaan, raportointiin ja koulutukseen liittyviä tukipalveluita. Päivän ohjelmaan sisältyi myös tutustumiskäynti Turun tavoite 2 -alueella. Turun, Tampereen ja Oulun tavoite 2 -alueet ovat aloittaneet ylimatekunnallisen hankeyhteytyksen. Tässä vaiheessa teemoina ovat hyvinvointitekniikan kehittäminen ja innovatiivinen kaupunkipolitiikka.

Päivän aikana todettiin, että on tärkeää vaihtaa kokemuksia eri tasoilla. Vaikka suora kokemustenvaihto kaupunkien ja hankkeiden välillä on ensiarvoista, tarvitaan myös tämänkaltaisia tilaisuuksia, joissa keskushallinto osallistuu vuoropuheluun. Jatkossa kokemustenvaihtoa voisi laajentaa myös talous- ja tiedotusasioihin. Käytännön ohjelmatyössä ongelmana on muodostunut rahoittajien yleensä vain budjettivuoden mittainen sitoutuminen. Tämä vaikeuttaa pitkäjänteistä työskentelyä. Päivän aikana hallintokäytäntöjen erilaisuus herätti paljon keskustelua. Kun ohjelmien toteutumista tulevaisuudessa arvioidaan, niin tätä puolta olisi ehkä tarpeellista myös arvioida. Kokemustenvaihdosta toivottiin jatkossa tulevan systemaattisempaa. Turkulaiset toivat esille, että heidän kotisivujensa kautta voitaisiin vaihtaa kokemuksia laajemmaltikin. Ajatus sai kannatusta.

Kokemustenvaihtopäivää pidettiin onnistuneena ja Tampere kutsui osallistujat ensi keväänä tutustumaan ohjelma-alueeseensa ja keskustelemaan yhteisistä kysymyksistä.

Mika Honkanen

SVENSK RESUMÉ

■ Regionalpolitikens effektiveras

Problemen inom regional utveckling har under de senaste åren tillspetsats. Förutom landsbygden förlorar små och medelstora städer sin befolkning som koncentreras till några få centrala områden. Den regionala utvecklingen är i sin helhet splittrad. Förstärkta och preciserade åtgärder behövs för att en dylik utveckling beträffande befolkningskoncentrationen inte skall fortsätta.

Den regionalpolitiska betoningen bör ändras. Kunnskap och kompetens, utveckling av företagens operativa förutsättningar och verksamhetsmiljöer, definiering på och utveckling av en balanserad samhällsstruktur som täcker hela landet samt hantering av sociala problem inom vissa städer bör alla få en allt centralare roll inom regional utveckling.

Lokaliseringen av företag och var någonstans de ökar sysselsättningen är avgörande för den regionala utvecklingen. Regeringen påbörjar en beredningsrunda för programmen för regioncentra. Tanken är att få 30-40 regioncentra av olika storlek att planera och genomföra en utvecklingsstrategi vars mål är att förstärka regional kompetens och göra regionerna till

lockande verksamhetsmiljöer för företagen. Programperioden fortgår till slutet av år 2006.

För att precisera helhetsbilden för den regionalpolitiska finansieringen är det meningen att redan under höstens lopp klargöra och kartlägga behovet av och nivån på det traditionella företagsstödet för de närmaste åren. Resultaten jämförs med andra de EU-ländernas resultat.

Reformen av regionalpolitikens innehåll fortsätter i höst med statsrådets målprogramsbeslut, förslag på basen av en arbetsgrupp inom det ekonomiska rådet, en ändring av lagen om regional utveckling och ett landsbygdspolitiskt helhetsprogram. Inrikesministeriet bereder revisionen av lagen för regional utveckling i två faser. Ett förslag till en reviderad lag om regional utveckling ges till riksdagen under år 2001.

Veijo Kavonius

■ Beredningen av INTERREG III

Den spridda förvaltningsmodellen tillämpas inom alla INTERREG- program

Den spridda förvaltningsmodellen, där EU-pengarna flyttas direkt från

kommissionen till den regionala utanordningsmyndigheten, kommer att tillämpas inom alla Interreg-program. Redan i april beslöts att så skulle ske inom Finlands och Sveriges gemensamma program samt de multinationella programmen Östersjön och Nordisk Periferi. 31.8 bestämdes att en anpassad version av modellen också ska tillämpas på programmen Karelen, Sydöstra Finland och Södra Finlands kustregion.

Skärgården- och Kvarken- Mittskandia-programmens kommissionsbehandling

Finland och Sverige lämnade in sina förslag till Skärgårdens och Kvarken-Mittskandias Interreg III A-program åt kommissionen i slutet av april. I mitten av maj förklarade kommissionen programförslagen mottagningsdugliga och av god kvalitet. Man hade bara ett fåtal kommentarer: den viktigaste var att verksamheten inrymts i endast en verksamhetslinje per program, medan kommissionen ansåg att det borde finnas minst två. Detta torde bli en nyckelfråga för de fortsatta förhandlingarna. Modifierade versioner av programmen ska inlämnas i början av september, varefter beslut om fortsatta förhandlingar fattas. Kommissionen torde dock önska hålla den

ursprungliga tidtabellen enligt vilken programmen borde godkännas senast i mitten av oktober.

■ Beredningen av övriga Interreg III A-program

Skärgården och Kvarken-Mittskandia är de första nya Interreg III-program som lämnats in åt kommissionen. Under sommaren har man enligt uppgift fått in ett tiotal nya Interreg III A-program, men inga III B-program. Målet är att de övriga III A-program som Finland deltar i – Nordkalott, Kolarctic, Sydöstra Finland och Södra Finlands kustregion – ska lämnas in andra veckan i november. Kommissionen har bett Finland och Sverige överväga möjligheten att sammanslå programmen Nordkalott och Kolarctic till ett enda program med två underprogram. Inrikesministeriet har diskuterat ärendet med de berörda regionerna samt de svenska och norska myndigheterna.

■ Beredningen av III B-program

Till skillnad från III A-programmen sker beredningen av Interreg III B-program på medlemsländernas initiativ i samarbete med övriga parter. Beredningsgruppen (JPC) för Interreg III B-programmet Östersjön möttes för fjärde gången i Helsingfors i juni. Gruppen godkände ett första samlat programutkast att skickas ut för kommentar. På basen av de kommentarer som inkommit uppgörs ett preciserat utkast som behandlas under JPC:s möte i Köpenhamn 11–12.9. Man försöker troligen få in programmet samtidigt som de resterande III A-programmen, dvs. andra veckan i november.

Beredningsgruppen (PG) för III B-programmet Nordisk Periferi har mötts två gånger under sommaren: i Reykjavik i juni och i Hemavan i augusti. Programmets innehåll hade tagit form redan innan dessa möten och i Hemavan presenterades ett första samlat utkast. Under nästa möte, som hålls 26.9 i Köpenhamn, strävar man efter att fatta beslut om sekretariatets lokalisering. Man siktar på att lämna in programmet åt kommissionen samtidigt som de ovannämnda programmen.

■ Beredningen av Interreg III C

C-delen av gemenskapsinitiativet Interreg III lämnades till stor del öppen i Interreg-riktlinjerna. Kommissionen har under sommaren berett noggrannare riktlinjer för denna del och ärendet presenteras enligt uppgift på ERDF-kommitténs möte 20.9. Tills vidare har man inte fått se ens officiella utkast till närmare riktlinjer för C-delen. Man vet dock att kommissionen under den nya programperioden vill slippa förvaltningsuppgifterna, och att man hänvisat till C-delens "föregångare" Recite, Ecos-Ouverture och Terra när dess innehåll kommit på tal.

Harry Ekestam

■ Personbyte på INTERREG II C-sekretariatet

Matti Lipsanen, som fungerat som "project manager" på Interreg II C-sekretariatet i Rostock, återvänder till

Finland i slutet av året. Han ersätts av **Jukka Nikulainen**, som flyttar till Rostock i mitten av oktober.

Harry Ekestam

■ Utbyte av erfarenheter inom Urban-arbetet 7.9.2000

Den första utbytesdagen av erfarenheter inom Urban-arbetet organiserades förra februari i Helsingfors. En lyckad tillställning fick fortsättning då det följande gemensamma evenemanget arrangerades i Åbo den 7.9.2000.

Ändamålet för tillställningen i Åbo var att föra ihop representanter för URBAN-samhällsinitiativet och mål 2-programmet. Programarbetet för Urban-områden inom mål 2-programmet har startats och de första projekten är redan i gång. Under dagens gång presenterade åboborna noggrannare flera av sina projekt, till exempel det s.k. "Länk"-projektet som centraliserat producerar stödjänster till information, övervakning, rapportering och skolning.

Mål 2-programmen för Åbo, Tammerfors och Uleåborg har börjat samarbeta på landskapsnivå. Under dagen konstaterades att det är viktigt att utbyta erfarenheter på olika nivåer. Dagen för utbyte av erfarenheter ansågs vara lyckad och Tammerfors stad bjöd deltagarna att inkommande vår bekanta sig med sitt programområde och diskutera om gemensamma frågor.

Mika Honkanen

■ Kommissarie Barniers besök i Finland 29–30.6

Kommissarie **Michel Barnier** besökte Finland i juni. Utom huvudmålet Norra Karelen hann han även med ett besök i Karelska republiken. Besökets främsta politiska resultat var Barniers löfte att ta upp problemen i INTERREG- och TACIS CBC-programmens sammanpassning till intern diskussion i kommissionen. En glad överraskning var att Barnier under besöket undertecknade finansieringsbesluten om Finlands mål 2-program. Finland blev sålunda först både med att lämna in sina mål 1- och 2-programförslag och med att få kommissionsbeslut på dem. Barnier påminde om att EU:s utvidgning kommer att leda till struktur- och regionalpolitiska omvälvningar under perioden 2007–2013, men tillade att inget mål 1-stödområde ändå kommer att berövas sitt EU-stöd "brutalt".

Mårten Johansson

■ Hälsningar från Bryssel!

Jag har nyligen börjat jobba för Finlands permanenta EU representation som specialist inom regional- och strukturpolitik. För tillfället bekantar jag mig med arbetsuppgifterna och sköter om praktiska arrangemang.

Mina kontaktuppgifter är följande: telefon +32 287 8580 och e-mail: paavo.pirttimaki@formin.fi

God fortsättning på hösten. Vi håller

kontakt!

Paavo Pirttimäki

■ Regionalplaneringskommitténs möte 25–26.7

Regionalplaneringskommittén (CSD) möttes för första gången under Frankrikes EU-ordförandeskapsperiod i Bryssel 25–26.7. Frankrike avser fortsätta Portugals strävanden att främja förverkligandet av det åtgärdsprogram för Europas regionalplanering och regionalutveckling (ESDP) som ministermötet i Tammerfors slog fast. Mångcentritet och trafik har valts som specialtema, och Frankrike är intresserat av att utveckla metodverktyg och kartor för ESDP-arbetet. Medlemsländerna väntas ta ställning till CSD:s fortsatta utveckling under hösten, efter att kommissionen – som indikerat en vilja att förenkla kommittéstrukturen – avgett ett förslag om ärendet.

Medlemsländernas nya ESPON-förslag tillfredsställde inte helt kommissionen, som ska framlägga ett skriftligt förslag för diskussion. På basen av kommentarerna uppgör Frankrike ett nytt förslag.

Risto Kärrkäinen

■ OECD:s stadsarbetsgrupp samlar info

Förvaltningen av stadsregioner har under de senaste åren varit ett av de centrala temorna för OECD:s regionalkommitté och dess stadsarbetsgrupp. Inom både detta tema och arbetsgruppens andra temor har samarbetet mellan de olika förvaltningsgrenarna, partnerskap samarbetar emellan samt ett regionalt, platsbundet betraktelsesätt utgjort genomgående principer. OECD:s uppdelning i landsbygds-, urbana och mellanregioner endast på basen av befolkningstäthet har ändå kritiserats av bland annat Finland, som framhållit att varierande samhällstrukturer måste beaktas när tröskelvärdena fastslås.

Regionalkommittén har nu två omfattande översiktsprojekt på gång. Det ena berör metropol- och s.k. mellanregioner. I det andra ska urbanregionernas tillväxtfaktorer undersökas med hjälp av en liknande metodik som i den för ett par år sedan inledda undersökningen om landsbygdsregioner, dvs. i varje land granskas två regioner med något olika utveckling. Vilka regioner som ska ingå i utredningen är ännu inte fastslaget.

Heli Sajets

■ IPHS-konferens i Finland 20–23.8

International Planning History Society (IPHS) höll sin nionde konferens 20–23.8. 2000, för första gången i Finland. Huvudorganisatör var centret för samhällsplaneringsforskning och skolning (YTK) vid Tekniska högskolan. Konferensen samlade cirka 300 deltagare. Under huvudtemat Centre-Periphery-

Globalization hade man samlat presentationer kring fem teman: Planning Theories and Policies, Contemporary City: Museum or Machine?, (Re)Defining Periphery, Local and External Forces in Planning samt Lived City: Experience and Interpretation. Tilläggsuppgifter samt material kan fås av **Liisa Knuuti** och **Hilkka Lehtonen** på YTK.

Liisa Knuuti

■ Nya publikationer i Stadspolitiska samarbetsgruppens serie:

4/00: **Seppo Laakso:**

Elinkeino toiminnan erikoistuminen Suomen kaupunkialueilla (bara på finska).

ISSN 1456-3797

ISBN 951-734-339-6

Priset på publikationens är 50 mk + expeditionavgifter + moms.

2/00: **Hannu Taavitsainen:**

Eurooppalaisia kaupunkiverkostoja ja kaupunkiseutujen yhteistyömuotoja (bara på finska).

ISSN 1456-3797

ISBN 951-734-381-7

Priset på publikationens är 70 mk + expeditionavgifter + moms

Tarja Pyöriä

■ Befolkningen minskar – sysselsättningen ökar?

Inrikesministeriets avdelning för regional utveckling har uppdaterat regionalrapporten Työvoima 2017, som innehåller landskapsvisa utvecklingsprognoser för befolkning, arbetskraft och sysselsättning. De uppdaterade prognoserna finns till påseende på IM:s/avdelningens för regional utveckling hemsidor www.sm.intermin.fi. Nästa uppsättning landskapsvisa prognoser produceras under åren 2001–2002 i samarbete mellan inrikesministeriet, arbetsministeriet, TE-centralerna och landskapens förbund.

Ilkka Mella

■ New Technologies and the City: The Future of Europe -konferens i Haag den 5–7.9.2000

Närmare 400 personer, främst från Europa, deltog i konferensen. Deltagarna representerade ministerier, kommuner och

städer, läroverk och forskningsinstitut, företag och samfund. Haag stad, EUROCITIES och nederländska inrikesministeriet fungerade som konferensarrangörer.

Det huvudsakliga arbetet gjordes i åtta valbara seminarier, utav vilka deltagarna kunde välja två. Själv deltog jag i seminarier, varav den första behandlade investeringskriterier för IT-företag och den andra digitalisk utslagning.

Investeringskriterier för IT-företag: Eftersom service- och IT-företag idag fungerar som lokomotiv för den ekonomiska utvecklingen, konkurrerar de finländska och europeiska städerna hårt för att få sådana företag. De flesta städer kan täcka grundkriterierna, så som lämplig lokal, infrastruktur och förbindelser, kundnärlighet, kunnande arbetskraft och andra resurser. För att utvecklas till en konkurrenskraftig stad bör den känna igen sina starka sidor och vidareutveckla dem.

Digitalisk utslagning: Fastän användningen av datamaskin och internet blir med snabb takt allt vanligare på jobbet och i hemmen, kan inte alla ändå ta del i denna utveckling. Det finns tre förutsättningar för användning av ny teknologi: apparatur, förmågan att kunna använda datamaskin och motivation till att göra det.

Närmare om konferensen och de andra seminarierna på hemsidan www.conference.the Hague.nl/.

Pirjo Häkkinen

■ Hur står det till med landsbygdens kvinnor?

Kvinnotemagrupperna inom samarbetsgruppen för landsbygdspolitik har gett ut boken "Monessa mukana – näkymiä naisten työhön ja elämään maaseudulla", som beskriver kvinnornas liv och arbete på landsbygden. På landsbygden har förändringar i traditionella yrken och levnadssätt, hand i hand med förändringar inom arbetslivet, särskilt berört den kvinnliga befolkningen. Gårdarnas husmödrar arbetar allt mer sällan på den egna gården, och bland utflyttarna är de unga, de arbetsföra, de högutbildade, och kvinnorna överrepresenterade. Bättre arbetsmöjligheter är den främsta orsaken. I sina framtidsvisioner ser kvinnorna ändå att landsbygdens möjligheter ligger i deltagande, interaktion och samarbete. De anser att en lokalt rotad medborgaraktivitet

även i framtiden är det bästa sättet att sköta saker och ting. Mer info om boken ger **Anne Saari**.

Terhi Trast

■ Uppföljningssystemet Fimos2000

Informationssystemet Fimos2000, som konstruerats för uppföljning av regionala strukturfondsprogram, kommer att tas i bruk av landskapens förbund, miljöcentralerna och Vägverkets regionala enheter. Systemet används även för uppföljning av de ERDF-projekt som finansieras av arbetsministeriet och social- och hälsovårdsministeriet. Mer info om Fimos2000 följer i nästa nummer av Alue-Integraattori.

Ilkka Mella

■ En ny chef till avdelningen för regional utveckling

Regionutvecklingschef **Veijo Kavonius**, som länge arbetat för inrikesministeriet på avdelningen för regional utveckling, har utnämnts till avdelningens nya chef fr.o.m. den 1 september 2000. Den tidigare avdelningschefen **Paavo Pirttimäki** har flyttat till Bryssel för att fungera som specialist på Finlands permanenta EU representation. Till en början har Pirttimäki ett kontrakt på två år.

Politics kandidat Kavonius har arbetat på ministeriet med uppgifter inom regional utveckling allt sedan år 1984. Innan det fungerade Kavonius på stadsrådets kansli inom regionalpolitik. Kavonius utnämndes till tjänsten för ett år.

Varma gratulationer och lyckönskningar till både Veijo Kavonius och Paavo Pirttimäki i de nya uppgifterna!

Pia Viman

■ Alue-Integraattori får ny ansvarig redaktör

Alue-Integraattoris chefredaktör **Kaisa Lähteenmäki-Smith** har flyttat från inrikesministeriets avdelning för regional utveckling till Nordregio i Stockholm. Vi önskar Kaisa lycka till och tackar för gott samarbete på ministeriet. **Pia Viman**, informatör på avdelningen för regional utveckling, efterträder henne som ansvarig redaktör.

Pia Viman

Alue-Integraattorin internet-osoite: <http://www.intermin.fi/alue/alueintegraattori/index.html>

TOIMITUS

Julkaisija: Sisäasiainministeriön aluekehitysosasto • **Toimituskunta:** Tiedotustiimi • **Vastaava toimittaja:** Pia Viman, puh. (09) 160 2997, fax (09) 160 88957, e-mail: pia.viman@sm.intermin.fi • **Svensk resumé:** Wilhelm Barner-Rasmussen ja Nina Weckström • **Taitto:** Tuula Kostia • **Tilaukset:** Raili Markoff, puh. (09) 160 4532, fax (09) 160 4655, Sisäasiainministeriö, PL 26, 00023 VALTIONEUVOSTO, julkaisu on maksuton • **Monistus:** Sisäasiainministeriön monistamo